

Természetes szárítású dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002-2007

Dr. VARGA LAJOS– Dr. NAGY GYULA
Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

Korábbi közleményeinkben már szoltunk arról, hogy a termesztők számára az AGROPORT-D Kft. folyamatos nemesítői munkájával igyekszik biztosítani a megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező dohányfajtát.

Munkánk eredményességét jelzi, hogy Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, amely hosszú és következetes munkát igényel. A kórokozó populációban, valamint a dohánytermesztés körülményeiben beálló változások folyamatos nemesítői munkát tesznek szükségessé.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy valamennyi, a termesztők és gyártók által kívánt tulajdonság optimális szintű beépítése egy adott fajtába – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük.

Jelen munkánkban a 2007-es fajta összehasonlító vizsgálataink eredményeit mutatjuk be természetes szárítású (burley) fajtáinknál, a korábbi évek adataival kiegészítve.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2002 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmaz, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utal. A kísérleti területen évente talajvizsgálatot végeztünk, és a szükséges tápanyagokat ezek eredményei alapján pótoltuk. A 2002–2006 között alaptrágyaként felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 150-180 kg/ha, fejtrágyaként 100 kg/ha N került kijuttatásra.

A 2007-es évben kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. E területen korábban nem végeztünk sem dohánykísérleteket sem köztermesztést, így nem ismertük a terület pontos adottságait.

A talaj csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez, de nitrogénnel jobban ellátott. 2007-ben, hasonlóan a korábbi évekhez, csak nitrogén és kálium került kijuttatásra: N: 40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 140 kg/ha, fejtrágyaként 100 kg/ha N.

A kísérletnek helyt adó terület talaja, mint utólag kiderült rendkívül heterogén volt. E heterogenitás kissé befolyásolta a termésmennyiséget és a minőséget is.

A területen technikai problémák miatt megkésve, csak július közepén tudtuk elkezdni az öntözést, négy alkalommal 20-50 mm vizet juttattunk ki.

A vizsgálatokat két párhuzamos, egymáshoz közel levő kisparcellás kísérletben végeztük négy ismétlésben 50 (országos nagylevelű), illetve 25 töves (nemesítői törzs) parcellákon. A természetes szárítású (országos nagylevelű) kísérletben a már államilag elismert fajták és az üzemi kísérletben vizsgált fajtajelöltek, a burley módszeres (nemesítői törzs) kísérletben az újabb burley fajták, fajtajelöltek és egyes nemesítési anyagok szerepeltek. Kontrollként a Pallagi 5, és a honosított TN 86 és TN 90 fajták kerültek beállításra.

Megjegyezzük, hogy közleményünkben a természetes szárítású, illetve burley fajták megnevezése alatt ugyanazon fajtacsoportot értjük és a két kísérlet egyértelmű elkülönítése érdekében alkalmazzuk ezeket az eltérő megnevezéseket.

Az eredményeknél csak a gyakorlat szempontjából fontos és érdekes fajtákat, fajtajelölteket ismertetjük, a még nem ismert anyagokat nem, emiatt a két kísérletben látszólag ugyanazon fajták találhatók.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 3-4 alkalommal végeztük. A letört anyag szárítása lécre fonva történt.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

Az adatok értékelésekor figyelembe kell venni a 2007-es év időjárásának, ezen belül a csapadéknak és a hőmérsékletnek, az átlagtól való sok esetben szélsőséges és tartós eltérését.

A kísérleti területen 2007-ben a burgonya y vírus kizárólag az y vírusra fogékony fajtákat betegítette meg, a rezisztens fajtákat, így a kísérletben szereplőket nem. Az uborkamozaik fertőzöttsége viszont rendkívül magas volt.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatos formában, szöveges értékelés nélkül közöljük. Összesen hat táblázatot készítettünk burley fajtáinkról, melyek közül ötöt az elmúlt hat év kísérleti eredményeiből állítottunk össze (2002-2007). Ezek információt szolgáltatnak burley típusú fajtáink szárazsúly alakulásáról (1., 3. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2., 4. táblázat) és a fajták burgonya y vírussal való fertőzöttségről (5. táblázat). A 6. táblázat burley típusú fajtáink betegség ellenállóságáról tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeit is figyelembe véve.

Az adatok részletes elemzését mellőzzük, de néhány megjegyzést teszünk:

- Valamennyi vizsgált fajta, fajtajelölt termőképessége megfelelő, a fajták között inkább a termésbiztonságban vannak különbségek.
- A termelői (válogatási) minőségben az évjáratoknak nagyobb a szerepe, mint a fajtáknak.
- Hazai nemesítésű fajtáink jobb termőképességűek, mint a honosított fajták.

1. táblázat A természetes szárítású dohányfajták szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	Termésátlagok (t/ha)					
	2002	2003	2004	2005**	2006	2007
Pallagi 5	3,8	3,5	4,4	3,1	3,2	2,8
Pallagi 7	3,5	3,5	4,4	2,9	3,1	3,3
Pallagi 8*	-	3,6	4,2	3,1	2,8	2,8
Pallagi 11*	-	-	-	-	-	2,9
TN 86	3,5	3,2	4,0	2,6	2,6	2,7
TN 90	3,5	3,5	4,1	2,5	2,5	2,7

* Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

** Tájékoztató adat, mivel a területen talajfolt volt

2. táblázat A természetes szárítású dohányfajták termelői minősége,
Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	A+B válogatási osztály aránya %					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pallagi 5	66,4	73,2	64,7	62,5	82,1	83,6
Pallagi 7	66,5	66,1	60,9	66,6	81,6	84,4
Pallagi 8*	-	71,0	55,7	67,5	70,4	79,5
Pallagi 11*	-	-	-	-	-	82,6
TN 86	69,7	62,2	66,6	58,8	82,8	72,3
TN 90	73,0	64,3	62,8	60,2	78,7	80,7

* Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

3. táblázat A burley típusú fajták szárazsúly adatainak alakulása a nemesítői törzskísérletben,
Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	Termésátlagok (t/ha)**				
	2002	2003***	2004	2006	2007
Pallagi 5	3,6	4,5	3,6	2,6	3,6
Pallagi 7	3,3	4,4	3,5	2,9	3,8
Pallagi 8*	4,3	4,6	3,7	-	-
Pallagi 11*	-	-	-	-	3,2
TN 86	3,3	4,2	-	-	-
TN 90	3,6	4,1	3,3	2,4	3,0

* Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

** Talajfolt és a túl későiérés miatt a 2005 évi termés nem teljesen lett betakarítva, emiatt a súlyadatok nem értékelhetők

*** Zöld súlyból 6,15 normával átszámítva

4. táblázat A burley típusú fajták termelői minősége a nemesítői törzskísérletben,
Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007)

Fajta	A+B válogatási osztály aránya %					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pallagi 5	59,0	94,1	47,0	66,7	85,0	83,5
Pallagi 7	53,0	87,8	57,5	67,5	79,6	69,7
Pallagi 8*	59,0	88,4	46,8	64,4	-	-
Pallagi 11*	-	-	-	-	-	80,1
TN 86	66,0	94,2	-	-	-	-
TN 90	66,0	91,0	47,2	55,0	84,6	77,7

* Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

5. táblázat A PVY fertőzöttség alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006),
Gáspár György kert (2007)

Fajta	A burgonya y vírussal való fertőzöttség %-ban											
	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Pallagi 5	0	0	0	0	0	0,5	0	0	0	0	0	0
Pallagi 7	0,5	0	0	0	0	0,5	0	0	0	0	0	0
Pallagi 8*	-	0	0	0	0	0,5	0	0	0	-	0	-
Pallagi 11*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
TN 86	0	1,0	0	0	0,9	-	0	-	0	-	0	-
TN 90	0	0,5	0	0	0,9	1,5	0	0	0	0	0	0

A = természetes szárítású (országos nagylevelű) kísérlet

B = burley módszeres (nemesítői törzs) kísérlet

* Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

6. táblázat Az AGROPORT-D Kft által nemesített burley típusú dohányfajták betegség ellenállóságának összefoglalása

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronoszpóra</i>
Pallagi 5	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	közepes
Pallagi 7	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	közepes
Pallagi 8*	nagyon jó	fogékony	jó	közepes	közepes
Pallagi 11*	nagyon jó**	nagyon jó**	jó**	közepes**	közepes**

* Fajtajelölt (üzemi kísérletben vizsgált, állami elismerésre még nem bejelentve)

** Eddigi vizsgálati eredményeink szerint

ÖSSZEFOGLALÁS

Szerzők közleményükben az AGROPORT-D Kft. által nemesített államilag elismert fajtákkal ill. fajtajelöltekkel és a honosított TN 86 és TN 90 fajtákkal 2002-2007 években végzett összehasonlító kísérletek eredményeit ismertetik.

RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON AIR-CURED TYPE TOBACCO VARIETIES, 2002-2007

LAJOS VARGA – GYULA NAGY
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

In this publication the authors review the results of the comparative trials (2002-2007) involved the registered, not registered tobacco varieties bred by AGROPORT-D Ltd. and the acclimatized TN 86 and TN 90 varieties.